

شناسه افزوده	زمانی محبوب، حبیب، ۱۳۵۷ -
عنوان	نام پدیدآور : تاریخ اسلام: ویژه دوره بدو خدمت در جهاداری / حبیب زمانی محبوب؛ تهیه کننده پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)؛ [به سفارش] سازمان عقیدتی سیاسی ناجا، معاونت تربیت و آموزش.
مشخصات نشر	قم، پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)، انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۸۸ ص.
شابک	۰۰۰ ریال: ۲-۵۷۱-۲۴۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	پ. کتابناما ص. ۸۵-۸۰.
یادداشت	محمد (ص) اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق.
موضوع	Muhammad, Prophet, d. ۶۳۲
موضوع	اسلام -- تاریخ --
موضوع	Islam -- History -- ۶۳۲
شناسه افزوده	پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)
شناسه افزوده	پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)، انتشارات زمزم هدایت
شناسه افزوده	Imam Sadiq Research Institute of Islamic Sciences. Zamzam Hedayat
شناسه افزوده	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت تربیت و آموزش
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ز ۸۲/۴ BP
رده بندی دیویی	۲۹۷/۹۱۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۲۱۷۷۸۲

تاریخ اسلام

ویژه دوره بدو خدمت درجه داری

حبیب زمانی محبوب

سازمان عقیدتی سیاسی ناجا

معاونت تربیت و آموزش

۱۳۹۷

تاریخ اسلام

تهیه کننده: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام

نویسنده: حبیب زمانی محبوب

ناظر علمی: میثم شیرکش

ناظر سازمانی: حجت الله رحمانی

ناظر نهایی: عزت الله معتمد

ویراستار: حسن محقق نجفی

نمونه خوان: علیرضا صداقت ○ واپایش نهایی: عبدالرحمن حیاتی اصل

ناشر: زمزم هدایت

چاپ: آبنوس ○ نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷ ○ شمارگان: ۵۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۴۶-۵۷۱-۲

آدرس ناشر: قم، خیابان دورشهر، نبش کوچه ۳، پلاک ۸۱

تلفن: ۳۷۸۳۰۷۳۵ - ۰۲۵، همراه: ۰۹۱۲ ۲۵۳ ۲۸ ۸۷

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۹	مقدمه

درس اول: زندگی پیامبر ﷺ از تولد تا بعثت

۱۱	۱-۱. اوضاع جزیره العرب
۱۲	۱-۱-۱. اوضاع جغرافیایی
۱۲	۱-۱-۲. اوضاع سیاسی و اجتماعی
۱۴	۱-۱-۳. اوضاع دینی
۱۸	۲-۱. تبار و نیاکان پیامبر ﷺ
۲۰	۱-۲-۱. بنی هاشم
۲۴	۳-۱. تولد و کودکی
۲۵	۴-۱. جوانی تا بعثت

درس دوم: بعثت پیامبر ﷺ و دعوت به

۲۹	۱-۲. بعثت پیامبر اعظم ﷺ
۳۰	۲-۲. دعوت به اسلام
۳۱	۳-۲. عملکرد جریان مشرکان مکه
۳۱	۱-۳-۲. مخالفت سران جریان شرک
۳۱	۴-۲. هجرت به حبشه
۳۴	۵-۲. محاصره اقتصادی مسلمانان

درس سوم: پیامبر ﷺ و تشکیل حکومت در مدینه

۷	۱-۳. انتخاب یثرب برای هجرت مسلمانان
۳۹	۲-۳. ماجرای لیلۃ المبيت
۴۰	۳-۳. شکل گیری حکومت اسلامی در مدینه
۴۱	۴-۳. پیمان مؤاخات (برادری) و اهمیت آن
۴۲	۵-۳. پیمان نامه مدینه

درس چهارم: پیامبر ﷺ و جهاد با مشرکان

- ۴-۱. ردّ تهمت جنگ طلبی پیامبر ﷺ ۴۶
- ۴-۱-۱. بستر فرهنگی و اجتماعی جزیره العرب ۴۶
- ۴-۱-۲. میزان تلفات جنگ‌های پیامبر ﷺ ۴۷
- ۴-۳. ماهیت جنگ‌های پیامبر ﷺ ۴۹
- ۴-۳-۱. اجازه جهاد و آغاز درگیری‌ها ۴۹
- ۴-۳-۲. جنگ‌های مهم دوران رسول الله ﷺ ۵۰
- ۴-۳-۳-۱. جنگ بدر ۵۰
- ۴-۳-۳-۲. جنگ احد ۵۲
- ۴-۳-۱-۳. غزوه بنی (احزاب)؛ اتفاق و اتحاد مثلث کفر، نفاق و یهود ضد اسلام ۵۴
- ۴-۳-۴-۲. فتح مکه ۵۵

درس پنجم: پیامبر ﷺ و دشمنان داخلی

- ۵-۱. منافقان ۶۰
- ۵-۱-۱. دسیسه‌های منافقان ۶۱
- ۵-۱-۲. عملکرد رسول الله ﷺ در برابر منافقان ۶۴
- ۵-۲. یهودیان ۶۵
- ۵-۲-۱. اقدامات پیامبر ﷺ در برابر یهودیان ۶۷
- ۵-۲-۲. غزوه بنی قینقاع ۶۸
- ۵-۲-۳. غزوه بنی نضیر ۶۹
- ۵-۲-۴. غزوه بنی قریظه ۶۹
- ۵-۲-۵. غزوه خیبر ۷۱

درس ششم: جانشینی پیامبر ﷺ

- ۶-۱. واقعه غدیر خم ۷۵
- ۶-۲. رحلت پیامبر ﷺ ۷۶
- ۶-۳. واقعه سقیفه ۷۷
- کتابنامه ۸۵

پیشگفتار

یکی از اهداف مهم سازمان عقیدتی سیاسی ناجا افزایش بصیرت و روزآمد نمودن دانش کارکنان خدوم آن نهاد در حوزه‌های گوناگون عقیدتی و سیاسی است؛ که مسئولیت این امر خطیر بر عهده معاونت تربیت و آموزش سازمان عقیدتی سیاسی ناجا نهاده شده است. در این راستا معاونت موصوف با بهره‌گیری از کارشناسان، اساتید، اهل فن نسبت به تهیه و تألیف کتب دوره‌های مختلف آموزشی مطابق با نیازهای برنامه‌های تفصیلی مصوب و نیازهای روز کارکنان اقدام نموده و به صورت مستمر در جهت بازبینی و روزآمد نمودن مطالب آن اهتمام ورزیده است.

کتاب حاضر نیز برای اجرای دوره‌های بدو خدمت درجه‌داری، توسط نویسندگان پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع) و نظارت علمی و نهایی ناظران آن پژوهشگاه و نظارت سازمانی کارشناسان معاونت تربیت و آموزش ساعس ناجا (اداره کل پژوهش و تألیفات آموزشی)، برای کارکنان درجه‌دار ناجا چاپ و انتشار یافته است، که از همه این عزیزان قدر دانی می‌کنیم. امید است صاحب‌نظران، محققان و مسئولان محترم، دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود را به‌طور راجح نقایص و کاستی‌های احتمالی و تکمیل محتوای اثر حاضر، به این معاونت منعکس نمایند تا پس از بررسی‌مورد استفاده قرار گیرد.

سازمان عقیدتی سیاسی ناجا
معاونت تربیت و آموزش

مقدمه

تاریخ صدر اسلام از مهم‌ترین دوره‌های تاریخ بشری است که آشنایی با آن، برای هر مسلمانی مفید و سازنده است. بررسی فراوانی که در تاریخ صدر اسلام برای جامعه اسلامی روی داد، می‌تواند چراغی فراروی آینده این امت و موقیعت‌های جامعه امروزی و چگونگی تقابل با آن، به ما بصیرتی تازه بخشد.

درباره تاریخ صدر اسلام، منابع بسیار زیادی وجود دارد که گاه همین فراوانی منبع، کار را برای نویسنده مشکل می‌کند. با این حال، در این کتاب افزون بر رقابت از منابع و مآخذ کهن تاریخی و برخی مطالعات و تحقیقات جدید نیز بهره گرفته شده است.

از آنجاکه این کتاب با رویکرد آموزشی تدوین شده است و همچنین به دلیل گستره موضوع، برخی وقایع تاریخی به اجمال بیان شده و مخاطبان عزیز می‌توانند برای آگاهی بیشتر، افزون بر ارجاعاتی که به منابع تاریخی شده است، از اساتید محترم نیز سؤال کنند. کوشش مؤلف بر آن بوده است که با استفاده از برخی نمودارها و همچنین ارائه برخی تحقیقات کلاسی در آخر هر درس، مخاطبان عزیز را به تأمل و توجه بیشتر برانگیزاند.

این کتاب در شش درس تهیه و تنظیم شده است:

- درس اول، به تبیین اوضاع سیاسی، اجتماعی و مذهبی جزیره العرب در آستانه بعثت

پیامبر اعظم ﷺ و تولد ایشان تا دوران بعثت می‌پردازد.

- درس دوم، بعثت پیامبر ﷺ و دعوت ایشان تا هجرت مسلمانان از مکه به مدینه را تبیین می‌کند.

- درس سوم، به تشکیل حکومت پیامبر ﷺ در مدینه اشاره دارد.

- درس چهارم، به بررسی غزوات پیامبر ﷺ و جنگ‌های وی با مشرکان می‌پردازد.

- درس پنجم، به بررسی مقابله پیامبر ﷺ با دشمنان داخلی (منافقان و یهودیان) اختصاص

یافته است.

- درس ششم نیز مسائل جانشینی پیامبر ﷺ را بررسی می‌کند.

در پایان، از ناظر علمی جناب آقای دکتر میثم شیرکش و همه عزیزانی که در تهیه و تدوین

این کتاب کوشش‌ها، مسیانه تقدیر و تشکر می‌شود.

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)